

Ohel Yonah Menachem

Synagogue &
Community Center

Rabbi David Spektor

דוא"ל:

vaad@ohelyonah.com

אוהל יונה מנחם

בית כנסת
ומרכז קהילתי

הרב דוד ספקטור

אתר אינטרנט:

www.ohelyonah.com

דרשה לפ' כי תבוא תשע"א מאת הרב דוד אברהם ספקטור בנושא:

קומו ונעלה ציון

שבת שלום, הפרשה מתחילה עם הפרי הקטן ביותר. בפרי ביכורים. והיה כי תבוא אל הארץ... וְלָקַחְתָּ מֵרֵאשִׁית כָּל פְּרִי הָאֲדָמָה. וכך מסופר במשנה (ביכורים ג, א): "יורד אדם בתוך שדהו ורואה תאנה שבכרה (שהתחיל להבשיל, אפילו היא עוד פרי בוסר), אשכול (ענבים) שביכר, רמון שביכר קושרו בגמי (בקנה גומא) ואומר: 'הרי אלו בכורים'". ועל הפרי הקטן הזה שאתה נותן בסוף תרומה לכהן, צריך לשמוח (כו, יא): וְשִׂמְחָתָּ בְּכָל הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַן לָךְ ה' אֱלֹהֶיךָ וּלְבִיתְךָ. ואנו שואלים על מה השמחה הגדולה? על הפרי הקטן הזה? הלא בחו"ל לפני העלייה, הבטיחו לנו בסוכנות הרים וגבעות, ארץ זבת חלב ודבש ועכשיו יש להסתפק במועט ולשמוח בפרי בוסרי קטן? ועוד מפרש אור החיים: "והיה כי תבא אל הארץ. אמר 'והיה' לשון שמחה, להעיר שאין לשמוח אלא בישיבת הארץ על דרך אומרו (תהלים קכ"ו) אז ימלא שחוק פיננו." ושוב אנו שואלים על ראשית צמיחת גאולתנו, על הפרי הקטן הבוסרי הזה אפשר לשמוח? האם זה החלום הציוני שחלמנו עליו בחו"ל? ועוד עד שמביאים את הביכורים לכהן למזבח צריכים להשמיע הרצאה ארוכה בהיסטוריה ובציונות (כו ו-ט): "אֶרֶמִי (לבן) אֲבִד אָבִי (יעקב) וַיָּרֶד מִצְרָיִם... וַיָּרְעוּ אֹתָנוּ הַמִּצְרִים וַיַּעֲנוּנוּ... וַיִּצְעַק אֶל ה'... וַיִּשְׁמַע ה' אֶת קוֹלֵנוּ... וַיֹּצִיאֵנוּ ה' מִמִּצְרָיִם... וַיָּבֵאֵנוּ אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיִּתֵּן לָנוּ אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲרֶץ זָבֶת חֶלֶב וְדָבָשׁ." ומה הקשר בין פרי הביכורים הקטן הבוסרי המסומן בגמי שאמור להיות בשמחה לבין השיעור בהיסטוריה? האם ההרצאה הזאת באמת תגרום לך שִׂמְחָתָּ בְּכָל הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַן לָךְ ה' אֱלֹהֶיךָ וּלְבִיתְךָ? אכן יש שעולים ארצה ומתאכזבים, כגודל הצפייה, גודל האכזבה, אבל יש גם מבט אחר. אני לאחרונה אמנם לא הבאתי ביכורים, אבל כן הבאתי פרי קטן כמעט ראשון ללוי, וראיתי איך אפילו פרי קטן יכול לגרום לשמחה. יש לנו בגינה כמה עצי פרי: עץ לימון ועץ תפוזים שכבר נותנים הרבה פרי ובאיכות טובה. ויש לנו גם עץ תפוחים שרק לאחרונה התחיל לתת פרי והפרי הזה עדיין קטן. מכל מקום לקחתי ממנו מעט, ראשון תפוח ירוק אחד מתוך כעשרה תפוחים אחרים ובעשר בלילה הלכתי בשמחה עם אשתי לאחד הלולים כאן בשכונה ודפקתי על הדלת. הופיע לפנינו הלוי, קצת עייף וכבר בפיג'מה, ובקשתי סליחה על השעה המאוחרת ומסרתי לו את התפוח כמעט ראשון. מעט ראשון הוא חולין וכל אדם יכול לאכול ממנו, שלא כתרומה גדולה ותרומת מעשר, שרק כהן יכול לאכול ממנו בטהרה. היום כל הכוהנים הם בספק טומאת מת, אולי הם היו באוהל או בבית או בבית חולים שהיה שם מת, לכן אינם נחשבים טהורים ואינם יכולים לאכול תרומה. כשגרתי בגוש עציון, בשוב נוקדים אל-דוד הייתי נותן את התרומה ותרומת מעשר לתרגולים של כהן. בזמן הזה מותר לתת תרומה ותרומת מעשר לבהמת כהן. למשל תנובה נותנת טונות של פירות בקדושת תרומה לבעלי חיים של גן החיות התנ"כי בירושלים שהוא גם בבעלות כהן. וכן הרב שמחה הכהן קוק, רבה של רחובות ו"החורבה", הוא גם הבעלים של גן החיות בראשון לציון ונותנים שם לחיות ולבעלי חיים פירות וירקות בקדושת תרומה כמו לבהמת כהן. אבל כאן בגבעת שרת ובקהילה לא מצאתי בעלי חיים שמוכנים לאכול פירות בקדושת תרומה. הכלבים כאן מפונקים ורק אוכלים בונה או מעדנים אחרים, אבל לא לימון ותפוז ואפילו לא תפוח קטן ירוק. ולכן בלית ברירה לעת עתה אני שם את התרומה עטופה בשקית בפח עד שיבנה המקדש או עד שיחזרו הכלבים והחתולים והעכברים של גבעת שרת בתשובה שלמה. אחרי כמה ימים פגשתי עוד פעם את הלוי ובקשתי ממנו סליחה שהבאתי לו בשעה מאוחרת מעט ראשון, כדי שנוכל בבית לאכול שאר התפוחים והם כבר לא יהיו טבל. הוא השיב לי שאדרבא התפוח הירוק הקטן גרם שמחה גדולה במשפחה. כשעה לפני-כן הבן הקטן נדנד ובקש לאכול תפוח ירוק וההורים לא ידעו מה לעשות. כל החנויות היו כבר סגורות. ואז פתאום אני באתי עם התפוח הירוק והבן נרגע ושמח שמחה גדולה על התפוח הקטן. כך גם בפרי הקטן של ביכורים. אחרי שאלפיים שנה הארץ היתה שממה, ללא פירות כמעט, איזו שמחה על ראשית צמיחת גאולתנו, על הפרי החדש הקטן הזה. ועם כל זה עדיין לא מרגישים שמחה, אז בואו נזכור איפה היינו ואיפה אנחנו עכשיו. פעם אֶרֶמִי אֲבִד אָבִי... וַיָּרְעוּ אֹתָנוּ הַמִּצְרִים, אבל היום ב"ה... וַיֹּצִיאֵנוּ ה' מִמִּצְרָיִם... וַיָּבֵאֵנוּ אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה. וַיִּתֵּן לָנוּ אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲרֶץ זָבֶת חֶלֶב וְדָבָשׁ." על רקע מקרא ביכורים, על רקע ההרצאה הציונית הזאת, ללא ספק תגדל תחושת השמחה שזכינו סוף סוף להגיע לארץ, גם אם הפרי עדיין קטן ואנו בטוחים שהקטן גדול יהיה. וכך יש גם להבין את פירוש אור החיים שלשון 'והיה' הוא לשון שמחה ואין שמחה אלא כשבאים לארץ. באמת היה זה לשון עבר והו"ו הוא ו"ו המהפך שהופך את העבר לעתיד. וזה הפירוש, שזכרים בעבר 'והיה', נזכרים ב"שממו עליה אויביה", ללא צמיחת פרי, ועכשיו 'והיה', אנו בעתיד ויש כבר תחילת פרי בארץ ישראל, זו באמת שמחה! ונזכה ששוב, כמו בזמן שהמקדש היה קיים, נשמע קולו של הממונה שאומר לנו: קומו ונעלה ציון אל בית ה' אלהינו בב"א!